

Slim Alert Sterk Aardig Moedig

**De
Internet
Helden.**

Een samenwerking van:

Bureau
Jeugd & Media

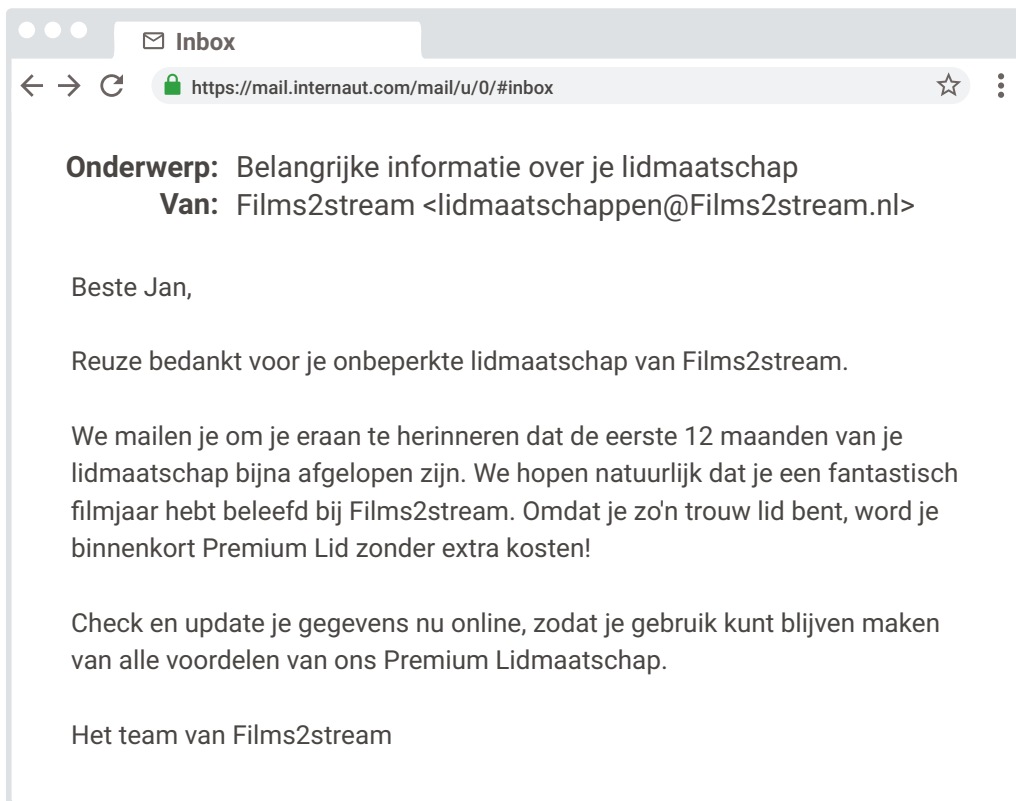

Google

Werkbladen uit het lespakket over online veiligheid en digitaal burgerschap

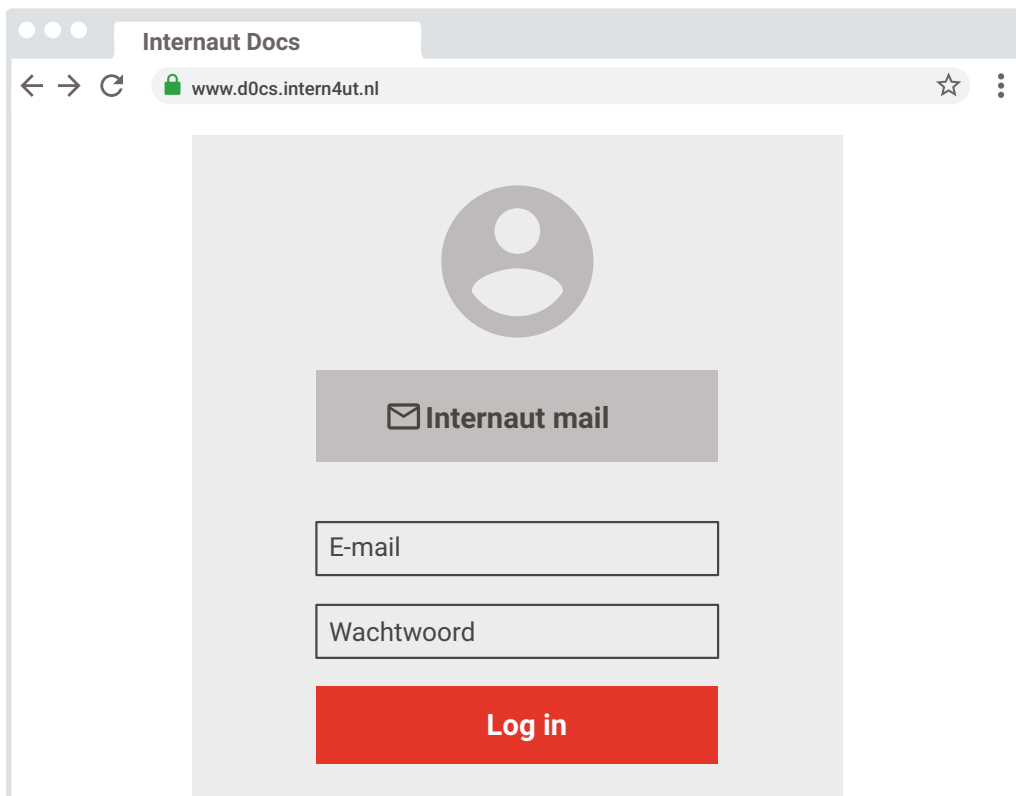
Werkblad

Echt of nep

1. Is dit echt of nep?

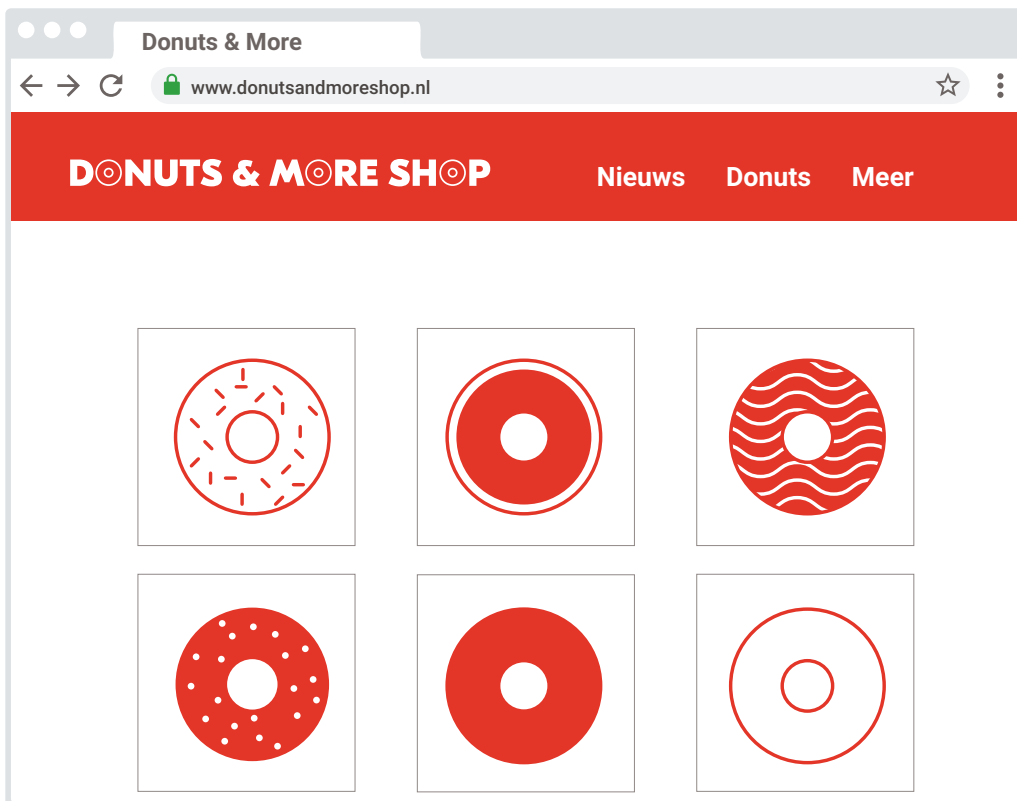
Echt Nep

2. Is dit echt of nep?

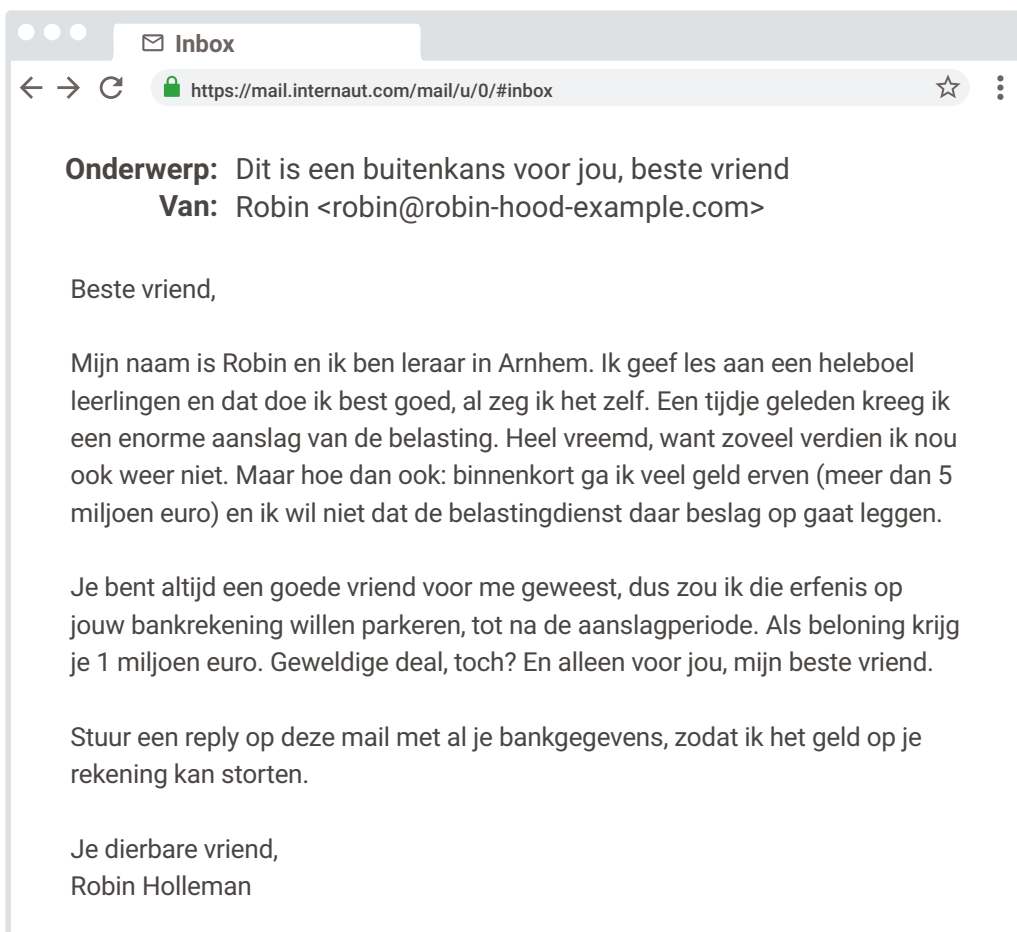
Echt Nep

Echt of nep

3. Is dit echt of nep?

Echt Nep

4. Is dit echt of nep?

Echt Nep

Echt of nep

Internet Accounts

https://www.internautaccounts.com-genuine-login.com/

Internaut Accounts

Hallo, ben jij dat echt?

Het lijkt erop dat je inlogt op je account vanaf een nieuwe locatie. Om ervoor te zorgen dat we weten dat jij dit bent - en niet iemand die jouw account probeert te hacken - moet je deze snelle verificatie uitvoeren. [Meer informatie](#) over deze beveiligingsmaatregel.

Kies je verificatiemethode:

Bevestig mijn telefoonnummer:

Voer het volledige nummer in

Internaut mail controleert of dit hetzelfde telefoonnummer is dat we in ons bestand hebben - we sturen je geen berichten.

Bevestig mijn herstel-e-mailadres:

Voer het volledige e-mailadres in

Internaut mail controleert of dit hetzelfde e-mailadres is dat we in ons bestand hebben - we sturen je geen berichten.

Verder

5. Is dit echt of nep?

Echt Nep

Antwoorden bij werkblad

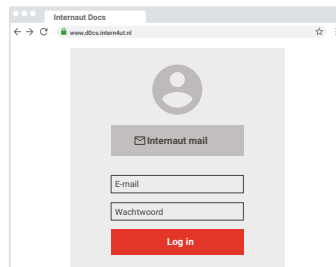
Echt of nep

1. Is dit echt of nep?

Echt   Nep

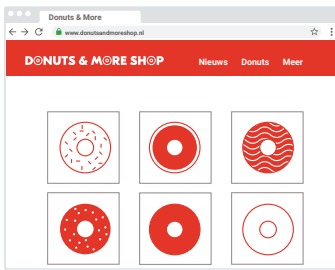
Misschien echt, maar je weet het niet. Vraag je in ieder geval af of je eigenlijk wel lid was van 'Films2stream'. Positief is in ieder geval dat er geen klikbare link wordt gegeven.

2. Is dit echt of nep?

Echt   Nep

Nep. Rare URL met het cijfer nul (0) in plaats van de letter O, en geen veilige https-verbinding (geen slotje). Van een webmaildienst mag je een veilige verbinding verwachten.

3. Is dit echt of nep?

Echt   Nep

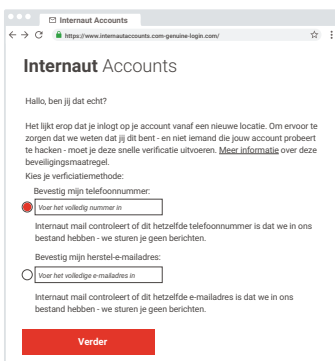
Waarschijnlijk echt. Er is een veilige verbinding (https) en er worden geen privé zaken van je gevraagd. Wel kun je nog even checken of deze webwinkel echt bestaat. Zoek bijvoorbeeld reviews erover.

4. Is dit echt of nep?

Echt   Nep

Nep. Zelig gedoe over arme leraren, een aanbod dat 'te mooi is om waar te zijn' (1 miljoen euro beloning), en 'speciaal voor jou'. Bovendien wordt gevraagd om je bankgegevens te mailen, wat je natuurlijk nooit moet doen.

5. Is dit echt of nep?

Echt   Nep

Nep. Geen veilige verbinding (http in plaats van https), wat zeker voor het opvragen van persoonlijke informatie beslist nodig zou zijn, en een rare URL met twee keer .com erin.

Wie is die ander eigenlijk?

Situatie 1

Je krijgt een online bericht van een onbekende:

“Hey, je lijkt me leuk. Mag ik een follow?” – Daan

Situatie 2

Je krijgt een bericht van iemand die jij niet herkent:

“Hey, dit is Jana! Herinner je je me nog van afgelopen zomer?”

Situatie 3

Je krijgt een bericht van @phoebeertje03 (iemand die jij niet volgt):

“Hallo! Ik vind je berichten leuk, je bent ZO chill! Geef me je 06, dan kunnen we verder praten!”

Situatie 4

Je krijgt een bericht van iemand die je niet kent:

“Zag je vandaag in de gang. Je bent echt CUTE! Chillen? Waar woon je? Ik kan langskomen om elkaar weer te zien.”

Situatie 5

Je krijgt dit bericht:

“Hi, ik heb net je vriendin Sam ontmoet! Ze heeft me over jou verteld. Zullen we meeten? Waar woon je?”

Situatie 6

Je krijgt een bericht van @Wiskunde_Mark. Je wiskundeleraar heet ook Mark. Hij wil even je 06 weten want hij wil je wat vragen.

Wie is die ander eigenlijk?

Je kunt op verschillende manieren reageren. Hieronder staat een aantal mogelijkheden. Sommige zijn goed, andere minder. Welke vind jij de meest logische en waarom? Of zou je zelf nog anders reageren?

 Let op: als je één van dit soort situaties meemaakt in het echt, en je weet niet wat je het beste kunt doen, dan kun je ook altijd nog helemaal niets doen. Je kunt zo'n bericht dus ook gewoon negeren (niets doen). Er over praten met een vriend of vriendin kan ook nooit kwaad.

Situatie 1

Je krijgt een bericht van een onbekende: "Hey, je lijkt me leuk. Mag ik een follow?" – Daan.

Wat je zou kunnen doen:

- **Je negeert Daan.** Als je hem niet kent, kun je gewoon besluiten om niet met hem te praten, toch?
- **Je zegt: "Hallo Daan. Ken ik jou?"** Als je het niet zeker weet, kun je natuurlijk eerst eens een vraag stellen.
- **Je blokkeert Daan.** Als je hebt gecontroleerd wie hij is, en besloten hebt hem te blokkeren, ontvang je geen berichten meer van hem. Op de meeste online platforms zal hij zelfs niet merken dat je hem hebt geblokkeerd.
- **Je controleert Daans profiel.** Maar let op: het kan een nepaccount zijn. Controleer de vriendenlijst: ken je er iemand van? Is de profielfoto verdacht? Is er weinig activiteit op zijn pagina? Dat laatste kan er ook op wijzen dat hij niet echt is.
- **Je gaat Daan volgen of je voegt hem toe aan je vriendenlijst.** Dit heeft wel risico's. (Welke?)
- **Je geeft hem alvast je O6.** Het is misschien spannend, maar je loopt wel gevaar. (Wat voor gevaar?)
- **Je doet iets anders,** namelijk: ...

Situatie 2

Je krijgt een bericht van iemand die jij niet herkent: "Hey, dit is Jana! Herinner je je me nog van afgelopen zomer?"

Wat je zou kunnen doen:

- **Je blokkeert Jana.** Dat kan onbeleefd zijn als je haar echt kent. Maar als je zeker weet dat je afgelopen zomer niemand hebt ontmoet die Jana heet, of als ze jou te veel berichten stuurt, kun je haar blokkeren.
- **Je negeert Jana.** Ken je haar niet, dan kun je er gewoon voor kiezen om haar te negeren (niet tegen haar te praten).
- **Je zegt: "Hallo Jana. Ken ik jou?"** Dit is een veilige optie als je niet zeker weet of je haar hebt ontmoet, terwijl je dat wel wilt weten. Maar pas op: Jana is misschien een oplichter die aan het vissen is (*phishing*) waar jij afgelopen zomer was. Zodat zij bij je vrienden kan doen alsof ze jou is (*spearphishing*).
- **Je zegt: "Ik kan je niet meer herinneren, maar we kunnen elkaar nog wel een keer ontmoeten."** Waarom zou je dat doen? Het is spannend, maar je loopt wel een risico. Het is altijd gevaarlijk om af te spreken met mensen die je niet kent.
- **Je doet iets anders,** namelijk: ...

Wie is die ander eigenlijk?

Situatie 3

Je krijgt een bericht van @phoebeertje03 (iemand die je niet volgt): "Hallo! Ik vind je berichten leuk, je bent ZO chill! Geef me je 06, dan kunnen we verder praten!"

Wat je zou kunnen doen:

- **Je negeert @phoebeertje03.** Je hoeft niet te reageren als je dat niet wil.
- **Je blokkeert @phoebeertje03.** Als je deze persoon verdacht vindt, kan je haar blokkeren en nooit meer van haar horen. Tenzij ze een nieuw nepaccount aanmaakt en opnieuw contact met jou zoekt als een andere neppe persoon.
- **Je zegt: "Hallo, ken ik je?"** Als je het niet zeker weet, kun je vragen stellen om erachter te komen wie het is. Geef geen persoonlijke gegevens zoals je telefoonnummer totdat je zeker weet wie het is.
- **Je zegt: "Oké, mijn nummer is ..."** Zelfs als je gecheckt hebt wie deze persoon is, dan nog is het geen goed idee om meteen persoonlijke informatie te geven via social media. Zoek een andere manier om contact te leggen, bijvoorbeeld via gemeenschappelijke vrienden.
- **Je doet iets anders, namelijk: ...**

Situatie 4

Je krijgt een bericht van iemand die je niet kent: "Zag je vandaag in de gang. Je bent echt CUTE! Chillen? Waar woon je? Ik kan langskomen om elkaar weer te zien."

Wat je zou kunnen doen:

- **Je negeert deze persoon.** Je hebt geen zin in mensen die anonieme berichtjes sturen.
- **Je blokkeert deze persoon.** Aarzel nooit om dat te doen wanneer je een slecht gevoel over iemand krijgt.
- **Je zegt: "Wie ben jij?"** Vragen stellen is prima, maar de kans is groot dat deze persoon niet gaat vertellen wie hij of zij is. Als hij/zij wel een naam noemt, en je weet nog niet wie het is, hoef je niet te doen alsof. Ook al doet diegene heel aardig. Je kunt ook zeggen: "Spreek me maar een keer aan in de gang, dan ..."
- **Je zegt: "Ben jij dat Liza? Love u 2! Ik woon in de Stationsstraat 1."** Je maakt het iemand dan wel heel makkelijk om misbruik te maken. Dit is dus geen goed idee, zelfs als je denkt dat het Liza is, die je kent. Check dat eerst. Spreek nooit met iemand af in het echt die je alleen van online kent.
- **Je doet iets anders, namelijk: ...**

Wie is die ander eigenlijk?

Situatie 5

Je krijgt dit bericht: "Hi, ik heb net je vriendin Sam ontmoet! Ze heeft me over jou verteld. Zullen we meeten? Waar woon je?"

Wat je zou kunnen doen:

- **Je negeert deze persoon.** Als je deze persoon niet kent, maar je een vriendin hebt die Sam heet, dan kun je eerst aan Sam vragen wie het is.
- **Je blokkeert deze persoon.** Als je deze persoon niet kent, en je hebt geen vriendin die Sam heet, dan kun je hem of haar gewoon blokkeren. Het is altijd goed om te weten hoe je iemand blokkeert. Vraag anders aan een vriend(in) of die je even wil helpen.
- **Je zegt: "Wie ben jij?"** Misschien zegt diegene wie hij of zij is, maar misschien ook niet. Als Sam wel een vriendin van jou is, maar zij weet ook niet wie het is, dan heeft die persoon geprobeerd je vertrouwen te winnen door haar naam te noemen. Dat is geen goed teken.
- **Je doet iets anders,** namelijk: ...

Situatie 6

Je krijgt een bericht van @Wiskunde_Mark. Je wiskundeleraar heet ook Mark. Hij wil even je 06 weten, want hij wil je wat vragen.

Wat je zou kunnen doen:

- **Je negeert deze persoon.** Je leraar zou nooit je telefoonnummer vragen. Hij kan je gewoon op school een vraag stellen.
- **Je blokkeert deze persoon.** Het is creepy als iemand doet alsof hij je leraar is.
- **Je vraagt eerst: "Kan het niet wachten tot morgen?" Of: "Kunt u geen mailtje sturen?"** Als het echt jouw wiskundeleraar is, hoeft hij niet te vragen om je 06, toch?
- **Je geeft je 06.** Het is je leraar, toch? Misschien. Maar misschien ook niet ... Bedenk je dat je helemaal niet zeker weet of het echt je wiskundeleraar is. En ook al is het je wiskundeleraar, is het dan echt nodig dat hij jouw mobiele nummer krijgt?
- **Je doet iets anders,** namelijk: ...

Quiz over openbare wifi

Vraag 1

Wat is het probleem van openbare wifi? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Dat je afgeluisterd kunt worden
- Dat je malware (zoals virussen) op je laptop of smartphone kunt krijgen
- Dat het traag kan zijn
- Dat mijn ouders weten waar ik in de pauze van school zit

Vraag 2

Weet jij wat de meestgebruikte truc is om je af te luisteren via openbare wifi?

- Stiekem een oortje in jouw telefoon of laptop pluggen
- Een *wifi access point* opzetten waarvan de naam lijkt op de openbare plek waar je zit
- De controle over je telefoon of laptop overnemen via bluetooth
- Met een antenne alle radiosignalen (dus alle wifi) uit de lucht plukken

---

Vraag 3

Hoe kun je zien dat je wordt afgeluisterd via openbare wifi?

- Dat kun je niet zien
- Dat kun je wel zien, namelijk:

Vraag 4

Wat doe jij zelf om je te beveiligen bij het gebruik van openbare wifi?

- Ik doe niets speciaals (ik wist niet eens dat het gevaarlijk is/het zal wel loslopen allemaal, etc.)
- Ik gebruik een VPN (beveiligde en versleutelde verbinding via een externe server)
- Ik gebruik bewust geen openbare wifi (maar alleen 3G of 4G als ik buiten de deur ben)
- Ik doe iets anders, namelijk:

Quiz over openbare wifi

Vraag 1

Wat is het probleem van openbare wifi? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Dat je afgeluisterd kunt worden
- Dat je malware (zoals virussen) op je laptop of smartphone kunt krijgen
- Dat het traag kan zijn
- Dat mijn ouders weten waar ik in de pauze van school zit

Hints voor de docent: de eerste twee opties zijn essentieel. Het derde punt is een bijkomstig probleem. Het vierde is niet belangrijk. Ouders kunnen niet zoveel met IP-adressen van hun kinderen.

Vraag 2

Weet jij wat de meestgebruikte truc is om je af te luisteren via openbare wifi?

- Stiekem een oortje in jouw telefoon of laptop pluggen
- Een *wifi access point* opzetten waarvan de naam lijkt op de openbare plek waar je zit
- De controle over je telefoon of laptop overnemen via bluetooth
- Met een antenne alle radiosignalen (dus alle wifi) uit de lucht plukken

Hints voor de docent: alleen de tweede optie (*wifi access point* opzetten) is juist. De rest is allemaal onzin. Behalve misschien de laatste, maar dat doen alleen professionele spionnen van nationale inlichtingendiensten en professionele criminelen die elkaar willen af luisteren.

Vraag 3

Hoe kun je zien dat je wordt afgeluisterd via openbare wifi?

- Dat kun je niet zien
- Dat kun je wel zien, namelijk: .....

Hints voor de docent: de eerste optie (dat kun je niet zien) is juist. Bij de tweede optie kunnen echter wel interessante suggesties komen. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld aankomen met een programma als WireShark, waarmee internetpakketjes geïnspecteerd kunnen worden. (Reactie van u: "Oké, dat zou kunnen, maar daar moet je dan wel heel goed technisch onderlegd voor zijn. De gemiddelde wifigebruiker is dat niet.") Of ze kunnen – heel simpel maar wel heel effectief – opmerken dat een malafide access point herkenbaar kan zijn aan het feit dat er niet om een wachtwoord wordt gevraagd. (Reactie van u: "Goed bedacht! Punt erbij voor het volgende proefwerk! Maar je kunt het nog steeds niet echt zien. Alleen indirect afleiden.")

Vraag 4

Wat doe jij zelf om je te beveiligen bij het gebruik van openbare wifi?

- Ik doe niets speciaals (ik wist niet eens dat het gevaarlijk is/het zal wel loslopen allemaal, etc.)
- Ik gebruik een VPN (beveiligde en versleutelde verbinding via een externe server)
- Ik gebruik bewust geen openbare wifi (maar alleen 3G of 4G als ik buiten de deur ben)
- Ik doe iets anders, namelijk: .....

Hints voor de docent: niets doen is geen optie. Wat wel kan: een VPN, of gewoon géén openbare wifi gebruiken. Maar andere suggesties zijn altijd welkom natuurlijk.

Beoordeel deze situaties

Situatie 1

Milou post een filmpje op een openbaar account, waarin ze mensen met een handicap belachelijk maakt. Ze noemt ze "domme zombies die niets kunnen", en zegt dat ze "beter opgeruimd kunnen worden". Niemand heeft het bericht geliket en er staan (voorlopig) ook geen reacties onder.

- Kan écht niet**
- Op het randje**
- Moet kunnen**

Situatie 2

Shanti ziet het bericht van Milou (situatie 1) en plaatst de eerste reactie. Het begint heel dramatisch, dat ze diep gekwetst is en erg moest huilen, omdat ze zelf een gehandicapt broertje heeft. Maar gaandeweg zie je haar steeds bozer worden, tot ze op het laatst verschrikkelijk gaat schelden op Milou, en schrijft dat ze "zelf opgeruimd moet worden".

- Kan écht niet**
- Op het randje**
- Moet kunnen**

Situatie 3

Sjoerd, die je kent van je sportclub, post op zijn account een foto waarin onze minister-president met een lang mes in zijn handen staat om een man met een baard in een oranje jurk te onthoofden. Het heeft te maken met iets wat de minister-president gezegd heeft in het nieuws.

- Kan écht niet**
- Op het randje**
- Moet kunnen**

Situatie 4

Een oude vriend van de basisschool heeft zijn profielfoto veranderd in een hakenkruis. Hij plaatst daar een aantal plaatjes die hij zelf heeft gemaakt, met teksten als "rot op" bij een foto van een meisje met een hoofddoek.

- Kan écht niet**
- Op het randje**
- Moet kunnen**

Werkblad

Websites waar je hulp kunt krijgen (voor leerlingen)

Noteer hier het probleem waarvoor je hulp zocht: .....

Naam van de hulpdienst	Soort hulp	Contactmogelijkheden	Openingstijden
..... Moet je ervoor betalen?... Betrouwbaar?...		☐ Bellen	
		☐ Chatten	
		☐ Mailen	
..... Moet je ervoor betalen?... Betrouwbaar?...		☐ Bellen	
		☐ Chatten	
		☐ Mailen	
..... Moet je ervoor betalen?... Betrouwbaar?...		☐ Bellen	
		☐ Chatten	
		☐ Mailen	
..... Moet je ervoor betalen?... Betrouwbaar?...		☐ Bellen	
		☐ Chatten	
		☐ Mailen	
..... Moet je ervoor betalen?... Betrouwbaar?...		☐ Bellen	
		☐ Chatten	
		☐ Mailen	

Werkblad

Hulpdiensten en contactpersonen (voor docenten)

[Meldknop.nl](#)

Dit is dé centrale plek voor kinderen en jongeren om nare dingen te melden en advies te vragen. Je kunt online (via de website), telefonisch, door te chatten of door te mailen een melding doen over alle denkbare onderwerpen, van online pesten tot nare filmpjes, en van shame-sexting tot identiteitsfraude, problematische challenges en nepmodellenbureaus. Meldknop.nl is een samenwerkingsverband van meerdere partijen, waaronder de Kindertelefoon en de politie. Tijden waarop je kunt bellen en chatten zijn afhankelijk van de instantie waarnaar je doorverwezen wordt.

 Let op: je kunt ook de bijbehorende 'echte meldknop' toevoegen aan je browser, zodat je deze altijd bij de hand hebt. Deze plug-in is alleen beschikbaar voor Internet Explorer, Firefox en Chrome. De makers van de plug-in hebben voorlopig nog geen plannen deze ook beschikbaar te maken voor andere browsers, zoals Edge en Safari.

[Kindertelefoon.nl](#)

De Kindertelefoon is bedoeld als luisterend oor voor kinderen én jongeren. Je kunt praten over alles wat je dwarszit.

Hulp vragen via ...	Hoe?	Openingstijden	Anoniem?
Telefoon	0800 - 0432	11:00-21:00 (elke dag)	Ja
Chat	Op website	11:00-21:00 (elke dag)	Ja
Forum	Op website	n.v.t.	Ja

[Helpwanted.nl](#)

Meld- en adviespunt voor seksueel misbruik via internet. De medewerkers zijn allemaal professionals met kennis over online seksueel misbruik en wat je kunt doen als je ermee te maken hebt.

Hulp vragen via ...	Hoe?	Openingstijden	Anoniem?
Chat	Op website	16:00-19:00 (ma t/m vrij)	Ja
Vragenlijst	Op website	n.v.t.	Ja
Contactformulier	Op website	n.v.t.	Melden is anoniem, maar als je advies wilt, is er een e-mailadres nodig

[Vraaghetdepolitie.nl](#)

Voor alle vragen over veiligheid en criminaliteit.

Hulp vragen via ...	Hoe?	Openingstijden	Anoniem?
Chat	Op website	19:00-21:00 (di + do)	Ja
Contactformulier	Op website	n.v.t.	Nee (je moet een e-mailadres invullen)

[Mediaopvoeding.nl](#)

Een kosteloze vraagbaak voor ouders en professionals, voor alles wat met kinderen en jongeren en media te maken heeft.

Hulp vragen via ...	Hoe?	Openingstijden	Anoniem?
Vraagformulier	Op website	n.v.t.	Nee (maar publicatie van vraag en antwoord op de site is geanonimiseerd)

Melden of niet?

Situatie 1

Een klasgenoot post een groepsfoto op een openbaar account en jij vindt de manier waarop je op de foto staat niet leuk. Zou jij dit melden of niet? Zo ja, waar of bij wie?

Situatie 2

Iemand heeft een nepaccount onder de naam van iemand anders: een meisje in een klas lager dan jij. Je kent haar niet, maar er wordt wel over gepraat. Het nepaccount heeft een leuke profielfoto van het meisje gebruikt, maar de andere foto's zijn vreselijk: het gezicht van het meisje is steeds ergens anders opgeplakt: op een hond, een varken, een ezel, een kip en een naaktfoto. Zou je het account melden of niet? Zo ja, waar of bij wie?

Situatie 3

Iemand post een heleboel gemene dingen over een jongen uit jouw klas. Zijn naam wordt niet genoemd, maar iedereen weet over wie het gaat. Zou je dit melden of niet? Zo ja, waar of bij wie?

Situatie 4

Een klasgenoot maakt een account met de naam van jullie school en allemaal grappige en minder grappige memes, ook over een paar docenten. Sommige van die memes zijn complimenteus, andere zijn misschien een beetje kwetsend. De docenten weten van niets. Meld je het account of niet? Zo ja, waar of bij wie?

Situatie 5

Op een avond merk je dat iemand uit een andere klas, die je wel een beetje kent, een bericht heeft gepost over een gevecht morgen op school met een andere leerling. Meld je dit of niet? En als je het wilt melden, doe je het dan meteen of wacht je tot de volgende dag?

Situatie 6

Je opent een bericht en ziet een plaatje dat duidelijk kinderporno is (dus niet gewoon een naakt kind in een opblaasbadje). Meld je het of niet? Zo ja, waar of bij wie?

Situatie 7

Iemand die jou is gaan volgen op social media biedt jou geld in ruil voor naaktfoto's. Deze persoon doet heel aardig, maar blijft wel aandringen nadat je al 'nee' hebt gezegd. Meld je dit of niet? Zo ja, waar en bij wie?

Situatie 8

Je komt toevallig een account tegen met allerlei nare opmerkingen over vluchtelingen. Er staan ook foto's bij, maar je weet niet wie dit zijn. Misschien zijn het vluchtelingen, misschien ook niet. Het is zo grof en beledigend, dat je er echt niet om kunt lachen. Meld je het of niet? Zo ja, waar en bij wie?

Een samenwerking van:

Onderschreven door:

**De
Internet
Helden.**